

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

13 08 2025

м. Київ

№ 1138

**Про затвердження Орієнтовних
переліків матеріально-технічного,
навчально-методичного та
інформаційного забезпечення
закладу дошкільної освіти**

Відповідно до абзацу шостого пункту 2 частини другої статті 48 розділу IX Закону України «Про дошкільну освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою забезпечення впровадження якісної освітньої діяльності

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Орієнтовні переліки матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення закладу дошкільної освіти (далі – Орієнтовані переліки), що додаються.

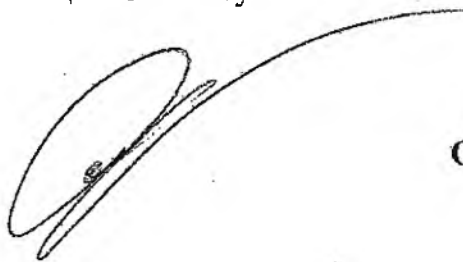
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 19 грудня 2017 року № 1633 «Про затвердження Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти».

3. Директорату дошкільної та інклюзивної освіти (Лотоцька Алевтина) забезпечити розміщення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко Інна) зробити відмітку у справах архіву в установленому порядку.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Коновалову Анастасію.

Міністр

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a long, sweeping horizontal stroke that extends to the right.

Оксен ЛІСОВИЙ

ОРІЄНТОВНІ ПЕРЕЛІКИ

матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення закладу дошкільної освіти

1. Цей документ визначає орієнтовні переліки, рекомендовані для забезпечення провадження якісної освітньої діяльності та створення якісного освітнього середовища, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення (далі – Орієнтовні переліки) закладу дошкільної освіти, дошкільного підрозділу іншої юридичної особи, фізичної особи – підприємця, яка провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти (далі разом – суб'єкт освітньої діяльності).

Засновник і керівник закладу дошкільної освіти, іншого суб'єкта освітньої діяльності в межах їхніх повноважень зобов'язані забезпечувати педагогічних працівників ресурсами (ігровими, дидактичними, науково-методичними, матеріально-технічними, інформаційними тощо), необхідними для здійснення освітнього процесу, реалізації освітньої програми та виконання державного стандарту дошкільної освіти (частина 4 статті 23 Закону України «Про дошкільну освіту»).

2. Забезпечення наявності ресурсів (ігрових, дидактичних, науково-методичних, матеріально-технічних, інформаційних тощо), необхідних для виконання державного стандарту дошкільної освіти, є складовою створення в закладі дошкільної освіти, в іншого суб'єкта освітньої діяльності безпечного, здорового, розвивального, інклюзивного чи спеціального освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Здорове освітнє середовище – сукупність умов, заходів і правил у закладі освіти, що спрямовані на формування культури здорового способу життя (знань, навичок, здатності та усвідомленої потреби) в усіх учасників освітнього процесу і зміцнення здоров'я здобувачів освіти у безпечному освітньому середовищі, зокрема шляхом організації оптимального розподілу рухової активності, фізичних та інтелектуальних навантажень і відпочинку, психологічного та/або психолого-педагогічного супроводу, формування культури особистої гігієни, здорового харчування, безпекового,

екологічного мислення та поведінки, у тому числі в інформаційному (зокрема цифровому) середовищі, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації, проведення профілактичних і просвітницьких заходів, застосування ергономічних підходів у створенні освітнього середовища.

Розвивальне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації, створених суб'єктом освітньої діяльності та спрямованих на забезпечення фізичного, психічного, інтелектуального та соціального розвитку вихованців відповідно до вимог державного стандарту дошкільної освіти з урахуванням вікових особливостей, здібностей, обдарувань, інтересів, освітніх потреб, можливостей та свободи вибору кожної дитини. Розвивальне освітнє середовище повинно мати стимулюючий, підтримуючий характер, сприяти груповій та міжособистісній взаємодії у дитячому колективі.

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Спеціальне освітнє середовище – сукупність спеціальних умов, форм, методів і засобів навчання та виховання (спеціального кадрового забезпечення та спеціальних дизайну, обладнання, допоміжного устаткування, програмного забезпечення, електронних додатків, техніки, літератури тощо), що створюються у спеціальних закладах освіти (спеціальних класах, групах) для уможливлення та/або полегшення здобуття освіти певними категоріями осіб з особливими освітніми потребами та спрямовані на забезпечення їхнього подальшого розвитку, навчання, соціалізації, самореалізації, праці та життя в інклюзивному (безбар'єрному) суспільстві.

3. Створення безпечного, здорового, інклюзивного чи спеціального освітнього середовища є засадою державної політики та принципом освітньої діяльності відповідно до статті 6 Закону України «Про освіту» та статті 5 Закону України «Про дошкільну освіту», обов'язками засновників та керівників закладів дошкільної освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності (частина 2 статті 25, частина 3 статті 26 Закону України «Про освіту»).

Педагогічні працівники закладів дошкільної освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності повинні брати участь у створенні безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища (частина 12 статті 21 Закону України «Про дошкільну освіту»).

Батьки вихованців зобов'язані дотримуватися визначених законодавством правил, умов і заходів, спрямованих на забезпечення безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища (частина 4 статті 20 Закону України «Про дошкільну освіту»).

Одна з трудових функцій вихователя закладу дошкільної освіти відповідно до професійного стандарту полягає в участі у створенні безпечного, здорового, розвивального та інклюзивного освітнього середовища.

4. Освітнє середовище в обсязі всіх його характеристик включає внутрішнє (у приміщенні та на території СОД) та зовнішнє (за межами території СОД) середовище суб'єкта освітньої діяльності, віртуальний простір, у випадку реалізації освітнього процесу у дистанційному форматі.

2. Основні принципи формування дизайну освітнього середовища:

- принцип мобільності та гнучкості, що передбачає, за необхідності, можливість легкого переміщення чи зміни умеблювання та матеріалів (адаптації до завдань освітньої та/або парціальної програми, інтересів дітей, змін пори року тощо);
- принцип поліфункціональності, що передбачає можливість використання умеблювання, ігрового забезпечення, навчальних матеріалів та обладнання у різний спосіб залежно від потреб та запитів учасників освітнього процесу;
- принцип «рівень очей дітей», що передбачає розміщення ігрового та навчально-дидактичного забезпечення на рівні максимальної безпосередньої доступності для дитини;
- принцип відкритості та доступності, що передбачає наявність матеріалів природного чи штучного походження, у тому числі без кінцевого призначення, які діти можуть використовувати у своїй діяльності за власним бажанням та задумом;
- принцип ефективного зонування, що передбачає систематизацію ігрових та навчально-дидактичних матеріалів в «осередки розвитку» залежно від їхнього призначення, умов та особливостей використання;
- принцип гендерної чутливості, що передбачає розширення інтересів та розвитку здібностей дітей без обмежень гендерними стереотипами;
- принцип патріотизму, що сприяє патріотичному вихованню та національній самоідентифікації, формує інтерес до історії та культури України;
- принцип «голосу дитини», що передбачає наявність осередку (осередків), у яких демонструються результати діяльності вихованців.

5. Перелік примірних осередків розвитку для дітей раннього та дошкільного віку, що можуть бути облаштовані у приміщеннях суб'єкта освітньої діяльності:

- осередок для ігрової рольової діяльності;
- осередок розвитку моторики (у т.ч. ігрові модулі, м'які підлогові конструктори);
- осередок сенсорного розвитку (у т.ч. для ігор з піском та водою);
- осередок художньої творчості (образотворчого мистецтва, театральної діяльності тощо);
- осередок музичного розвитку;
- математичний осередок;
- осередок конструювання та моделювання;
- осередок дослідження та експериментування;
- осередок книги;
- фізкультурно-спортивний осередок;
- «куточок для усамітнення»;
- тощо.

Перелік примірних осередків розвитку для дітей раннього та дошкільного віку, що можуть бути облаштовані на території суб'єкта освітньої діяльності:

- осередки пізнавальної активності (міні-екологічні станції, відкриті експериментальні зони, природничі маршрути, агрономічні ділянки тощо);
- осередки художньої творчості;
- осередки фізкультурно-спортивного розвитку;
- осередки соціалізації (для вивчення правил дорожнього руху, казкотерапії тощо);
- осередки дозвілля (ігрової діяльності, у тому числі тихих ігор) та відпочинку;
- тощо.

6. Орієнтовні переліки матеріально-технічного забезпечення сформовані з урахуванням особливостей окремих типів організації освітньої діяльності, визначених статтею 35 Закону України «Про дошкільну освіту», віку дітей та дітей з особливими освітніми потребами.

Орієнтовні переліки навчально-методичного забезпечення сформовані з урахуванням особливостей здійснення освітнього процесу та догляду за дітьми з особливими освітніми потребами.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ¹

1. Будівлі, призначені для провадження освітньої діяльності, та/або пристосовані під провадження освітньої діяльності споруди (зокрема карскасно-тентові), та/або пристосовані під провадження освітньої діяльності інші житлові та/або нежитлові приміщення, земельні ділянки як прилегла територія.

2. Приміщення або осередок (осередки), що обов'язково використовуються в освітньому процесі:

- групові приміщення (осередки) з осередками розвитку, дозвілля та відпочинку (за потреби – сну) дітей;
- кабінети або відокремлені осередки практичного психолога, соціального педагога, корекційних педагогів тощо (окремі або інтегровані);
- ресурсна кімната або ресурсні осередки в інших приміщеннях;
- об'єкт фонду захисних споруд цивільного захисту (сховище, протирадіаційне укриття, найпростіше укриття тощо (власний (власне), отриманий (отримане) у користування від засновника (засновників), на договірних умовах з іншою фізичною та/чи юридичною особою, в інший законний спосіб) з дотримання вимог законодавства з питань цивільного захисту відповідно до Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 24, ст. 682);

облаштовані за умови спроможності (наявності ресурсів) суб'єкта освітньої діяльності:

спеціальні кабінети (окремі або інтегровані): художня майстерня, лабораторія STEM-освіти, ЛЕГО-майстерня, кабінети для індивідуальних занять з дітьми (музичних, з вивчення іноземних мов, з шахів) тощо;

зали (окремі або інтегровані): музична, фізкультурно-спортивна, хореографічна тощо;

сенсорна кімната (осередок);

басейн.

2. Приміщення або осередок (осередки), необхідні для забезпечення методичної роботи та підвищення кваліфікації, професійної майстерності педагогічних працівників:

окремі або інтегровані:

кабінет (осередок) вихователя-методиста;

кімната (кімнати) або (осередок (осередки)) для: методичної роботи педагогічних працівників, проведення засідань педагогічної ради, методичних нарад;

бібліотека або бібліотечний осередок (осередки).

3. Інші приміщення (осередки), що використовуються для функціонування закладу дошкільної освіти, зокрема:

адміністративні, господарські, санітарні приміщення;

гардеробні кімнати (осередки) для дітей, персоналу, батьків (відвідувачів);

медичний кабінет, медичний осередок (медичні осередки), ізолятор, інші кабінети, необхідні для здійснення медичного обслуговування /за рішенням суб'єкта освітньої діяльності та наявності відповідної ліцензії/;

приміщення або осередок (осередки) для організації /за рішенням суб'єкта освітньої діяльності/ харчування (у залежності від обраного порядку організації харчування (кейтеринг або власний харчоблок, їдальня));

приміщення для бухгалтерського обслуговування, кадрового супроводу, охорони, технічного супроводу комп'ютерного (цифрового) друку та копіювання;

приміщення або осередок (осередки) (окремі або інтегровані) для відпочинку персоналу, роботи органів самоврядування працівників (у разі створення таких органів);

приміщення або осередок (осередки) (окремі або інтегровані) для зустрічей з батьками, надання педагогічної підтримки батькам, роботи органів самоврядування батьків (у разі створення таких органів);

інші приміщення та/або осередки, необхідні за рішенням та спроможності (наявності ресурсів) суб'єкта освітньої діяльності для надання послуг, пов'язаних із забезпеченням освітнього процесу та/або обслуговуванням учасників освітнього процесу.

4. Меблі, обладнання, засоби та витратні матеріали:

меблі для групових приміщень (осередків) (у тому числі модульні, трансформери) з урахуванням цільового призначення (використання персоналом, дітьми під час освітнього процесу, гри, відпочинку (у тому числі сну) тощо), вікових особливостей та фізичного розвитку дітей; м'які меблі для тимчасових зон (пуфи, крісла-мішки, мати тощо); килими з антиковзким покриттям, мобільні ширми, куби для зонування у групових приміщеннях (осередках), у музичній залі (у разі наявності); меблі для працівників (шафи різного цільового призначення, сейфи для адміністрації тощо); канцелярське забезпечення; фліпчарти, дошки (настінні, магнітні, коркові тощо); обладнання, засоби та витратні матеріали для догляду за дітьми, гігієни вихованців та персоналу; зволожувачі повітря, гігрометри для контролю вологості повітря; побутова хімія, інвентар, матеріали та засоби, необхідні для прибирання; для заходів з охорони здоров'я, зокрема надання домедичної допомоги / переліки відповідного оснащення подані у санітарному регламенті, затвердженому наказом МОЗ, та Переліку обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців закладів дошкільної освіти, затвердженого КМУ/; для забезпечення:
 безпеки, зокрема пожежної та техногенної;
 цивільного захисту (зокрема засобів колективного та індивідуального захисту);
 охорони, зокрема відеоспостереження, за умови спроможності (наявності ресурсів) суб'єкта освітньої діяльності;
 технічне обладнання (комп'ютерна техніка (цифрові пристрої), проектор + екран, інтерактивна дошка, принтер, сканер, копіювальна техніка, ламінований аудіо- та відеоапаратура (музичний центр, телевізор тощо) тощо);
 наявність доступу до Інтернету;
 програми (технології), які автоматизують управлінські процеси (у тому числі ведення електронного документообігу).

5. На території суб'єкта освітньої діяльності або у пішій доступності, доступ до якого (яких) обмежений для сторонніх осіб під час перебування на ньому (них) вихованців:

фізкультурно-спортивні (-ігрові) майданчик (майданчики) з наземним покриттям з травмобезпечних матеріалів (гумова крихта, штучна трава, пісок) (кількість майданчиків залежить від кількості одночасного перебування вихованців, розміру прилеглої території, наявності ресурсів):
 гойдалки з обмежувачами;
 гірки (з безпечними сходами та бортиками);
 балансири, драбини, канати;
 модулі для лазіння («павутинка» тощо);
 тунелі, будиночки, мініспоруди;
 пісочниці з кришками;
 ігрові столи та лави;

ігрові доріжки, імітаційні дорожні знаки для вивчення правил дорожнього руху;
велотрек або доріжка з розміткою;
інші осередки розвитку, дозвілля та відпочинку, амфітеатр (за умови спроможності (розмір прилеглої території, наявність ресурсів) суб'єкта освітньої діяльності);
простір (зона) для зберігання вуличного пересувного ігрового та фізкультурно-спортивного обладнання;
тіньові навіси, павільйони, альтанки тощо;
відокремлені господарські споруди та відповідна господарська прилегла територія (у разі наявності у використанні достатньої площі земельної ділянки).

Особливості матеріально-технічного забезпечення окремих типів організації освітньої діяльності

МОБІЛЬНИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК

1. Спеціально облаштований транспортний засіб, у якому здійснюється освітній процес, має:

термоізоляцію, вентиляцію, автономне освітлення, достатні для перебування в ньому дітей;
пандус або підйомник для входу;
покриття підлоги, що миється, не слизьке;
вмонтовані або фіксовані шафи для зберігання ігрового та дидактичного забезпечення, витратних матеріалів, інвентарю;
ремені / фіксатори для кріплення меблів під час руху;
акумулятор / генератор для живлення;
біотуалет для учасників освітнього процесу (відокремлений).

2. Пристосоване приміщення для здійснення освітнього процесу мобільною групою має:

меблі, обладнання, засоби та витратні матеріали:
термоізоляцію, вентиляцію, автономне освітлення, достатні для перебування в ньому дітей;
меблі дитячі /трансформери (столи, стільці (розкладні або легкі мобільні));
меблі для працівників;
мобільну шафу /контейнер для зберігання іграшок та навчально-дидактичних матеріалів;
шафки або кошики для особистих речей дітей;
килим або м'яке покриття для ігрового осередку;
засоби для надання першої домедичної допомоги;
засоби протипожежного захисту (первинні засоби пожежогасіння);
санітарно-гігієнічне забезпечення (умивальник / доступ до нього, мило (рідке), рушники (одноразові), туалет / біотуалет, серветки.

ЦЕНТР ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА

Облаштовані за потреби та рішенням і умовами спроможності (наявності ресурсів) суб'єкта освітньої діяльності:
 приміщення або осередки для дітей та їх батьків для максимальної індивідуалізації освітнього процесу з вихованцем;
 приміщення або осередки для виконання батьками трудових функцій за місцем їх роботи в дистанційному режимі.

Для дітей віку немовляти та раннього віку

Матеріально-технічне обладнання санітарних кімнат для дітей:

- сантехніка відповідно віку;
- горщики з індивідуальним маркуванням;
- окрема зона купання / підмивання;
- пеленальний стіл (з вологостійким покриттям) (можливо в окремому осередку);
- підставки для ніг;
- стерилізатори для дитячого посуду та іграшок;
- підігрівачі;
- місце (осередок) для грудного годування дітей (у разі роботи з дітьми віком до двох років).

Для дітей з особливими освітніми потребами

Матеріально-технічне обладнання забезпечується відповідно до Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2018 року № 414, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 травня 2018 року за № 582/32034.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ²

Програмно-методичне забезпечення

- У паперовому та/або електронному вигляді, з вільним доступом для всіх педагогічних працівників:
- освітні та парціальні програми;
  - програма розвитку суб'єкта освітньої діяльності;
  - план роботи суб'єкта освітньої діяльності на рік;
  - план підвищення кваліфікації педагогічних працівників на рік;
  - план проведення атестації педагогічних працівників;

положення про внутрішню систему забезпечення якості дошкільної освіти;

модель оцінювання освітніх і управлінських процесів ЗДО;

матеріали засідань педагогічної ради;

методичні рекомендації МОН, зокрема:

з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості дошкільної освіти,

щодо змісту та порядку надання педагогічної підтримки батькам дитини,

щодо організації освітнього процесу в навчальному році (щорічно перед початком нового навчального року);

плани роботи вихователя, іншого педагогічного працівника (перспективний, календарний);

індивідуальна програма розвитку дитини з ОПП тощо.

Бібліотека:

дитяча література;

психолого-педагогічна, методична література (посібники, збірники, довідкова та інша навчальна, психологічна та методична література);

довідникова, енциклопедична література;

аудіотека (казки, оповідання, пісні тощо);

відеотека мультфільмів, просвітницьких програм тощо;

фахові періодичні видання;

демонстраційні матеріали;

методичні матеріали, курси підвищення кваліфікації на електронних освітніх платформах.

Навчально-дидактичне та ігрове забезпечення

Матеріали та засоби для здійснення освітнього процесу та досягнення результатів навчання, визначених державним стандартом дошкільної освіти, зокрема для організації: фізичного розвитку та рухової активності, соціального та громадянського розвитку, мовленнєво-комунікативної та пізнавальної діяльності (формування зв'язного мовлення та культури спілкування, пропедевтика навчання грамоти, ознайомлення з природним, соціальним і предметним довкіллям, елементарною математикою), художньої діяльності (образотворчої, музичної, театральної, літературної) та естетичного розвитку, трудової діяльності (художня праця, праця в природі та господарсько-побутова), сенсорно-моторного розвитку дитини у приміщенні, на вулиці.

Для фізичного розвитку та рухової активності

Обладнання для розвитку рухів, координації для вільних рухливих ігор: манеж дитячий, масажний стіл, тенісний стіл, гірки, гойдалка, шведські стінки, мотузкові сходи, трапеції, кільця, стрибуни, батути; м'які модулі, тунелі, татамі, намети, іграшки; балансири, тактильні доріжки, низькі перешкоди; канат, мотузки, кільця, сенсорні іграшки тощо.

Спортивно-моторні іграшки та обладнання: іграшки-каталки, каталки-автомобілі, обручі, кільця пластмасові, брязкальця, баскетбольні кільця, сухий басейн, гойдалка, скакалки, ракетки, канати, масажні килимки, роликові масажери, м'які спортивні модулі, призначені для занять фізкультурною; біговели, самокати, велосипеди тощо; набори для гри у міні-футбол, баскетбол, малий теніс тощо.

Фізкультурний інвентар:

м'ячі: різні за розміром (маленькі, середні, великі), матеріалом (гумові, поролонові, текстильні) та вагою:

скакалки: різної довжини, для стрибків та інших вправ;

обручі: гімнастичні, для обертання, стрибків, пересування;

кегли: для збивання, побудови веж, пересування між ними;

мішечки з піском: для метання, ловіння, розвитку координації;

стрічки: для танців, ігор, розвитку ритміки та координації;

куби: для побудови, переступання, стрибків, розвитку просторової орієнтації;

мати: гімнастичні, для пом'якшення ударів, виконання вправ на підлозі;

гімнастичні палиці: для розминки, вправ на рівновагу, координацію;

дошки для катання: для розвитку координації та рівноваги;

нестандартний інвентар: виготовлене з підручних матеріалів (наприклад, пластикові пляшки, картонні коробки) для розвитку

творчості та рухових навичок;

намети тощо.

Для розвитку дрібної моторики та сенсорного сприйняття:

настільні ігри: пазли, мозаїки, дидактичні ігри на липучках, кубики, конструктори різних типів;

бізіборди;

іграшки для нанизування;

дрібні матеріали та засоби для вправ на впізнання навіщомацки, сортування: гудзики, намистини, монети, камінці, гвинтики, палички, соломинки, пісок, крупи, щипчики (пінцети) тощо;

текстильні матеріали: шматочки тканини (різної фактури, кольору, складу), нитки, мотузки тощо;

сенсорні ігри та матеріали для розвитку тактильних відчуттів, наприклад: сенсорні мішечки з рисом, гречкою, гелем, м'ячі з шипами, фактурні;

матеріали та засоби для малювання, ліплення, аплікації, плетіння;

ігрові набори для розвитку дрібної моторики та творчих навичок.

Для розвитку пізнання довколишнього світу:

посуд: склянки, пробірки, мензурки, банки, лотки, лійки, відерця, миски тощо;

інструменти: лупи, пінцети, лопатки, сита, магніти, лінійки, ваги, термометри, годинники, ліхтарики;

природні матеріали: листя, гілочки, шишки, камінці, черепашки, насіння, жолуді тощо;

речовини: вода, олія, крохмаль, сіль, цукор, барвники (харчові) тощо;
 спецодяг: халати, фартухи, рукавички, клейонки;
 книги з ілюстраціями про природу та довколишній світ;
 картинки, плакати, макети, що зображують природні об'єкти та явища;
 карти, глобус;
 набори для дослідів (наприклад, набір для вирощування кристалів);
 ігри та іграшки для розвитку слуху, зору;
 ігри та іграшки для розвитку уваги, пам'яті, мислення, уяви.

Для мовно-мовленнєвого та комунікативного розвитку

Дидактичні ігри:

ігри на розвиток фонематичного слуху: "Вгадай звук", "Знайди зайве слово" тощо;
 ігри на розвиток лексики: "Склади речення", "Назви одним словом", "Опиши предмет" тощо;
 ігри на розвиток граматики: "Утвори множину", "Зміни слово за зразком", "Допоможи виправити помилку" тощо;
 ігри на розвиток зв'язного мовлення: "Склади розповідь за картинками", "Придумай продовження казки", "Перекажи історію" тощо.

Набори карток:

картки із зображеннями предметів, дій, явищ, емоцій;
 картки для гри "Асоціації".

Книги та посібники:

ілюстровані книги для читання та переказу;
 посібники з розвитку мовлення, що містять завдання та вправи;
 книги з віршами, загадками, скоромовками.

Настільні ігри:

ігри, що розвивають логічне мислення та зв'язне мовлення;
 ігри, що сприяють розширенню словникового запасу.

Аудіо- та відеоматеріали:

записи казок, віршів, пісень;
 мультфільми та відеоролики;
 записи дитячих виступів та тематичні відео тощо.

Для соціального розвитку

Дидактичні ігри:

ігри на розвиток емоційного інтелекту (наприклад, "Знайди емоцію на обличчі", "На що схожа емоція?");
ігри на розвиток навичок спілкування та взаємодії (наприклад, "Ми - команда", "Допоможи другу");
ігри-драматизації;
сюжетно-рольові ігри.

Для вільної гри (ініційованої, організованої вихованцями):

настільні ігри: пазли, мозаїки, лото, ігри на липучках, кубики, конструктори різних типів;
іграшки для ігор з піском та водою: лопатки, грабельки, формочки, відерця, лійки, кораблики тощо;
іграшки для ігор зі снігом: лопатки, формочки для сніговиків, відерця тощо;
ігрові набори та ігри з водою (наприклад, "Рибалка");
м'яконабивні іграшки: м'які тварини, ляльки, кубики, подушки-обіймашки тощо;
матеріали та засоби для малювання, ліплення, аплікації, плетіння;
механічні та електронні іграшки: машинки, потяги, літаки, музичні інструменти тощо;
фігурки тварин, овочів, фруктів тощо;
будівельні матеріали: кубики, цеглинки, бруски різного розміру та форми, тощо;
матеріали для вільних сюжетно-рольових ігор: ляльки та аксесуари: ляльки різного розміру та статі, коляски, ліжечка, посуд, одяг тощо;
тематичні набори: лікаря, кухаря (кухня, посуд), будівельника, перукаря, магазин, пожежники, залізниця, автотреки з машинами, громадські локації, набори тварин з різних регіонів та кліматичних зон тощо.

Для естетичного розвитку:

дидактичні ігри, спрямовані на ознайомлення з різними видами мистецтва;
матеріали та засоби для художньої творчості: папір різних кольорів та фактур, розмальовки, олівці (графітові, воскові; кольорові тощо), фломастери, крейда, фарби (гуаш, акварель), палітри, пластилін, глина, штампи, пензлики, клей, ножиці, природні матеріали (листя, камінці, жолуді), тканини, нитки, гудзики, стрічки, мотузки, мольберти тощо;
матеріали для декору;
художньо-естетичні осередки: природи, книги, етнографічні, ряження, сюжетно-рольових ігор, сенсорні, образотворчої діяльності, музичні, відпочинку, де представлені відповідні матеріали та іграшки;
музичні інструменти, матеріали та засоби: дитячі музичні інструменти (маракаси, бубни, ксилофони (металофони), трикутники, сопілки, барабани, дзвіночки тощо), магнітофони, записи дитячих пісень та музики тощо;
матеріали для театральної діяльності: костюми та їх елементи, декорації, ширми, ляльки (у тому числі для пальчикового театру), маски, атрибути для ігор-драматизацій, тканини тощо;

наочні посібники: ілюстрації до казок, дитячі книги, альбоми, репродукції картин відомих художників, фотографії творів мистецтва тощо; картки-пам'ятки, інструкції, диференційовані картки, картки-підказки для навчання дітей певним навичкам, наприклад, технік малювання, ліплення, конструювання, виготовлення аплікацій тощо.

Для громадянського розвитку та формування почуття патріотизму:

ілюстрації державних та народних символів України;
 картки з портретами видатних українців, історичними подіями, пам'ятками культури та архітектури;
 матеріали з краєзнавства, що містять інформацію про рідний край, його історію, визначні місця, народні традиції;
 ілюстративні матеріали: фотографії, карти, схеми, що ілюструють історичні події, географічні об'єкти, пам'ятки культури;
 ілюстрації до літературних творів, що відображають національний дух та патріотичні ідеї;
 мультимедійні презентації, що містять відео, аудіо, анімацію;
 інтерактивні вправи та ігри;
 наочні посібники, дидактичні карти, схеми;
 народні іграшки: дерев'яні коники, ляльки-мотанки, свищики тощо.

Для дітей з особливими освітніми потребами

Навчально-методичне забезпечення здійснюється відповідно до Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2018 року № 414, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 травня 2018 року за № 582/32034.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ³

Перелік нормативно-правових актів, що регулюють діяльність суб'єктів освітньої діяльності:

- Конституція України
- Конвенція ООН «Про права дитини»
- ЗУ «Про освіту»
- ЗУ «Про дошкільну освіту»
- ЗУ «Про охорону дитинства»
- ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної»
- ЗУ «Про національні меншини (спільноти) України»
- ЗУ «Про застосування англійської мови в Україні»
- ЗУ «Про систему громадського здоров'я»
- ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
- ЗУ «Про адміністративну процедуру»

Державний стандарт дошкільної освіти

Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності

Санітарний регламент для закладів дошкільної освіти

Положення про типи організації освітньої діяльності

Положення про різні форми здобуття дошкільної освіти

Положення про атестацію педагогічних працівників

Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників

Порядок організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти

Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року

Національна стратегія з розвитку безбар'єрного освітнього простору до 2030

інші НПА, що регулюють забезпечення прав дитини, організацію та забезпечення харчування, охорони здоров'я вихованців, містять вимоги систем санітарного законодавства, пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту, трудового законодавства, у тому числі охорони та оплати праці, податкового законодавства, законодавства з питань використання майна, земельних ресурсів та комунальних послуг, побудови договірних відносин тощо;

вебсайти органів влади з публікацією нормативно-правових актів;

електронні освітні платформи;

вебсайт суб'єкта освітньої діяльності (у разі його відсутності – вебсайт засновника (засновників) або уповноваженого ним (ними) органу (особи));

інші інформаційні ресурси (зовнішні, внутрішні) (сформовані (створені), рекомендовані) для персоналу;

інші інформаційні ресурси (зовнішні, внутрішні) (сформовані (створені), рекомендовані) для батьків, зокрема: план заходів педагогічної підтримки батьків, рекомендації педагогічних фахівців за наслідками моніторингу освітніх досягнень вихованців, посилення на сайти (електронні платформи), спосіб комунікації з адміністрацією, педагогічними працівниками (месенджери, мобільні додатки, план зустрічей тощо), розпорядок дня вихованців, меню на день тощо).

¹ З дотриманням вимог:

Санітарного регламенту, затвердженого наказом МОЗ України;
Переліку обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців, затвердженого КМУ;
ДБН України «Будинки і споруди. Заклади дошкільної освіти», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України;
ДСТУ «Устаткування та покриття дитячих ігрових майданчиків», затверджений Державним підприємством «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»;
ДСТУ «Меблі. Загальні технічні умови», прийнято як національний стандарт методом «підтвердження» Державним підприємством «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»

² З дотриманням вимог:

Санітарного регламенту, затвердженого наказом МОЗ України;
Технічного регламенту безпечності іграшок, затвердженого КМУ;
Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затверджених МОЗ України
Додаткові відомості на сайті МОН. Дошкільна освіта/ <https://mon.gov.ua/tag/doshkilna-osvita?tag=doshkilna-osvita>

³

Додаткові відомості на сайті МОН. Дошкільна освіта/ <https://mon.gov.ua/tag/doshkilna-osvita?tag=doshkilna-osvita>

Генеральний директор директорату дошкільної та інклюзивної освіти

Алевтина ЛОТОЦЬКА